

UČITEL A LOGOPEDICKÁ PREVENCE V MATEŘSKÉ ŠKOLE

TEACHER AND SPEECH DISORDER PREVENTION AT PRESCHOOLS

Vašíková Jana

Klíčová slova: primární logopedická prevence, mateřská škola, učitel v mateřské škole

Key words: primary speech prevention, kindergarten, preschool teacher

Cílem výzkumu je zjistit a popsat charakter logopedické prevence realizované učitelkami v mateřských školách, objasnit způsob realizace logopedické prevence a vzdělanostní způsobilost pedagogů k této činnosti. Primární logopedická prevence spadá do logopedické intervence, která je náplní práce logopeda. V posledních několika letech je však tento termín skloňovaný také ve spojitosti s činností v mateřské škole, která je cíleně zaměřená na přirozenou podporu rozvoje řečových a komunikačních kompetencí dětí, především v předškolním věku.

Do základních kompetencí učitele v mateřské škole, kromě jiných, spadá také přirozený rozvoj řečových a jazykových schopností dětí. Jedná se o jednu z důležitých oblastí, která je také zahrnutá v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání. Pro rozvoj přirozeného vývoje řeči dětí není nutná další kvalifikace a speciální zaměření.

Za podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy vznikají cílené kroužky primární logopedické prevence, které vedou tzv. logopedické preventistky. Jejich činnost vychází z Metodického doporučení č.j. 14712/2009-61.

Kvalitativní design výzkumu za využití polostrukturovaného interview a také nestrukturovaného pozorování. Výzkum probíhal v roce 2016 s učitelkami mateřských škol Jihomoravského kraje. Výzkumu se zúčastnilo 35 učitelů mateřských škol, kdy výběr učitelů nebyl ovlivněn jejich vzděláním. Získaná data ve formě nahrávek a terénních poznámek byla po transkripci kódována a následně analyzována.

Na základě identifikace výzkumných zjištění a interpretace vyplývá, že u učitelek zaměstnaných v mateřských školách, které byly zapojeny do našeho výzkumu, převládá nejistota v některých otázkách oblasti logopedické prevence. Tato nejistota vyplývá z neznalosti kompetencí jednotlivých aktérů v logopedické prevenci. Charakter a způsob realizace logopedické prevence popisují učitelé různě, největší rozdíly nacházíme v kategoriích mezi učitelem „preventistou“ a učitelem v roli „logopeda amatéra“. Učitel preventista má

povědomí o systému logopedické péče a kompetencích jednotlivých aktérů v ní. Druhým typem učitele je učitel, který supluje logopeda, tedy provádí bez odborného vzdělání nápravu a vyvození požadovaných hlásek.

Abstract: The paper deals with speech disorders prevention with the aim of providing a professional insight into the issue. The research part analyses the results of semi-structured interviews and unstructured observations in which the participants included teachers of preschools in the South Moravian Region. The main finding of our research was the fact that the teachers involved in the research did not have a good awareness of the competencies of the participants involved in primary speech disorders prevention. This fact also consequently influenced the nature and realization of primary speech disorders prevention at preschool. There were mainly two oppositetypes of the teacher.

Literatura/References:

- Bytešníková, I. (2012). *Komunikace dětí předškolního věku*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing.
- Lechta, V. (2011). *Symptomatické poruchy řeči u dětí*. Praha: Portál.
- Kerekrétiová, A. (2016). *Logopedie*. Bratislava: Univerzita Komenského.